

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Staat. 12. Franko per post 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel. behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag)

De represailles tegen België.

De regering heeft vernieuwd eindelijk de bezwaren, waarmede onze nederlandsche handel gedrukt wordt, tengevolge der wettelijke bepalingen, gedurende eene reeks van jaren door België tot stand gebracht, in het vaststellen van de regten van in- uit- of doorvoer en zelfs in het nemen van prohibitive maatregelen, te moeten beantwoorden, door hetgeen men in dit gedeelte der internationale betrekkingen *représailles* (weder vergelding) noemt. Het woord alleen, waarmede men deze handeling bestempelt, wekt reeds eenen afkeer tegen dezelve op, en doet gevoelen dat het altijd gevaarlijk is zich over te laten wagen. De regering in de *Staats-Courant* voorkomende dezelfde nummer waarin het koninklijk besluit, waarbij het stelsel van *représailles* omhelsd wordt, dus eer zich eenige stem tegen dat besluit had verheven, doet genoegzaam zien, dat de regering niet dan schoorachtig tot dien maatregel is overgegaan, en een of meer hevigen tegenstand op denzelfden dag.

En inderdaad, de breedte weg is gevaarlijk. Waar zal men eindelijk staan, wanneer eenmaal dezelve ingeslagen is. Het is te voorzien dat België de door onze regering genomene maatregelen weder niet onbeantwoord zal laten, en van *représailles*, tot *représailles* overgaande, ontstaat de vrees, dat eindelijk eene volslagene vijandschap zal volgen.

Wij willen over den maatregel der regering, omtrent wij denzelfden met een diep leedwezen vernomen hebben, geen beslissend oordeel veld aangezien ons daartoe de noodige kennis ontbrak. Te oordeelen naar hetgeen in de *Staats-Courant* voorkomende van het doel der regering, om België tot onderhandelen op aannemelijke grondslagen te dwingen; waaruit zou moeten afgeleid worden, alvorens tot dezen hoogst gevaarlijken maatregel over te gaan, onze regering den weg der onderhandelingen heeft willen inslaan, doch België deswege niet heeft kunnen verhoeden. Beide dachten hun goed recht te hebben. Men nu te kunnen beslissen aan welke zijde het goed recht is zou men den loop der onderhandelingen moeten kennen.

Wij willen nog hopen, dat de regering tot de velders getwongen maatregel niet overgaat, dan na alle andere middelen tot bij-

legging der zaak uitgeput te hebben; en zonder ons in menige andere, doch steeds gewaagde veronderstellingen te willen verdiepen; waartoe de maatregel maar al te veel aanleiding geeft, willen wij liever eene beslissende oordeelvelling uitstellen, tot dat de debatten in de Staten-Generaal over de zaak meer licht zullen verspreid hebben.

Inderdaad, volgens art. 2 der wet van 19 juni 1845, waarop dit koninklijk besluit gegrond is, moet binnen dertig dagen na de dagteekening van hetzelfde (wijl het gedurende eene zitting der Staten-Generaal genomen is) de aanbidding van een wetsontwerp aan de Staten-Generaal geschieden; ter bekrachtiging van de bepalingen, bij hetzelfde voorgeschreven; de Staten-Generaal kunnen dat wetsontwerp verwerpen, en in dat geval behouden de door dat koninklijk besluit genomene beschikkingen niet langer kracht van wet, dan tot en met den twintigsten dag na de verwerping.

Voor den 5 februarij zal dus een ontwerp van wet in dien zin aan de Staten-Generaal moeten worden aangeboden, en bij die gelegenheid zal de regering eene meer duidelijke opening van zaken aan de Kamer moeten geven; terwijl het steeds nog twijfelachtig valt, of de Kamer niet terug zal denken voor de verantwoordelijkheid van de aanneming van een stelsel, dat zoovele heillooze gevolgen in zijnen schoot draagt.

Intusschen, zolang die twijfel bestaat, is er kans dat België, ook voor die gevolgen terugdeinzende, dezelve door aannemelijker onderhandelingen voorkome; en dit is onze wensch.

SAVOYE.

Een brief uit Turyn behelst het volgende: Eene algemeene ontzetting heerscht in Savoye. Niet alleen bedreigt de aardappelziekte met eenen hongersnood, maar in de laatste tijden waren de verwoestingen door brand op eene zoo schrikbarende wijze toegenomen, dat men ze beschouwt als daden van kwaadwilligheid, om het volk tot opstand te brengen. Vooral op de schuren hebben de brandstichters het gemunt en het verblijf des behoeftigen wordt niet geëerbiedigd. De regering heeft groote sommen uitgelooft voor degenen, die de brandstichters ontdekt zullen hebben.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Breslau: Talrijke terugkeeren, gepaard met de onduidelijkste blijken van berouw, hebben in Silesie plaats, vooral sedert de afkondiging van den grooten kerkelijken ban tegen de afvalligen Theiner en

Nitschke. Men behoeft zich dus niet te verwonderen over de kloten van woede, door Ronge geuit, bij het afnemen zijner kuddes, en het nemen van den valschen lichtkruis, waarmede hij zoo belagchelijk gekroond is geweest. Men begint thans, hem op zijne regte waarde te schatten, door hem te vergelijken bij het klinkend metaal waarvan de Apostel spreekt. In zijne wanhoop heeft hij een nieuw werkje geschreven, ten titel voerende: *Mijne nieuwe, en echter oude vijanden*. In dit werkje verklaart hij roud weg dat hij de afgezant van God is even als J. C. zich den gezondens zins Vaders genoemd heeft. Is dit de uitwerking eener helsche beguicheling of eener duivelsche hoosheid? Wie zal deze verschrikkelijke vraag durven beantwoorden?

— Keizer Nicolaas is, zoo als in ons vorig nummer ter loops gemeld is, in den namiddag van den 30 december te Weenen aangekomen en afgestapt aan het hôtel van den graaf Medem, ambassadeur van Rusland bij het hof van Oostenrijk. Dadelijk na zijne aankomst heeft de zwaar een bezoek bij H. H. M. M. den Keizer en de Keizerin afgelegd. Het schijnt dat hij het corps diplomatique niet ontvragen zal en geene particuliere audientie wil verlgonen. De vorst von Metternich wachtte den Keizer aan de russische ambassade af.

Den 31 heeft de zwaar, vergezeld van den Keizer en de Keizerin, de prinsen en prinsessen van 't Keizerlijk hof en eenen schitterenden staf, de truppen van het garnizoen, 20,000 man in getal, in oogen-schouw genomen. De zwaar droeg het uniform van een regement Oostenrijksche huzaren.

Den 1 januarij zou Keizer Nicolaas Weenen verlaten om eindelijk naar St. Petersburg terug te keeren.

— De Groothertog van Hessen en de hertog van Nassau hebben de eerste den kerkvongd Koehler de tweede den kerkelijken raadshcer Wilhelmi naar het evangelisch congres te Berlijn afgedonden. Beide haasten zich naar de plaats hunner bestemming te vertrekken om bij de opening dieer bijeenkomst waaraan men den zonderlingen naam van kerkvergadering geeft, tegenwoordig te zijn. Wat zouden de stichters der groote ketterij van de zestiende eeuw wel zeggen, zij die met zooveel geweld zich verzetteden tegen de kerkvergaderingen en alle individueel of collectief gezag, welke den regt des geloofs voorschrijven moesten? Ook zijn de protestantsche bladen van Duitschland geheel van elkander afwijkend in hunne brooddeling, zoo over de beweegredenen als over de gepastheid van de bijeenroeping, welke, volgens sommigen, het middel van behoud van het evangelium is, volgens anderen, strekken moet om de groten van het protestantismus zelve omver te werpen door het aan eenen leerstellige eestdel te wille onderwerpen. De regering en volk zijn niet vrij van dit verschil van gevoelen en de vier landen van den duitschen Bond hebben nochtan geweigerd, afgevaardigden naar het evangelisch congres te zenden.

Wij hebben onlangs eenige belangrijke bijzonderheden medegedeeld over de bekeering van den rongeanschen leeraar Rudolph, die na zich met God en de Kerk verzoend te hebben, naar Dantzig teruggekeerd is, om zijne bekeering bekend te maken aan de seccarissen op de plaats zelve, welke getuige was geweest van zijne afwijkingen. Het ontvangst van het bericht van den niet minder verblijdenden terugkeer van eenen anderen priester, die zich door Themer had laten verleiden, en die door den banvloek, welke onlangs tegen de seccarissen en hunne aanhangers uitgevaardigd is, tot het verlaten der dwaling en het plegen van boetedoening is genoopt geworden.

De heer L., geboren in de pruisische Rijnprovincien, was geroepen om in den rongeanschen tempel te prediken, toen hij, eensklaps door het lovendigt berouw aangegrepen, naar het aartsbisschoppelijk paleis snelde en, in de tegenwoordigheid van Mgr. von Diepenbrock gebragt, in tranen wegomelt, verzocht om met de Kerk verzoend te worden, en onder eed eene onvoorwaardelijke onderwerping beloofde. De heer Weynarsky, een ander priester uit Silesie, die insgelijks de rongeansche dwaling onthield had, verschrift door den banvloek, welke hem getroffen had, heeft onmiddellijk zijne makers verlaten en is uit Breslau gevlugt zonder dat men weet waarheen. Eenigen denken, dat hij zijne schreden gerigt heeft naar een der vromen verblijven, welke de Kerk steeds voor het berouw open houdt, ten einde aldaar zijne schande en wroeging te verbergen; anderen vermoenen dat hij de plaats zijner vroegere ergernissen slechts verlaten heeft, om zich te onttrekken aan de wraakoefening der ongelukeligen, met welke hij zich vereenigd had. Ronge zelf is geheel te neder geslagen, sedert op eene plechtige wijze de kerkelijke ban tegen hem is uitgeproken.

Tevens verneemt men uit Stuttgart, dat de heer Bellerstein, catholiek priester, die, na zich eerst protestant verklaard te hebben, later het rongeanisme omhelsde had, aan het hof van capittel van het bisdom Rottenburg een verzoekschrift heeft gezonden, om vergiffenis te erlangen zijner dwalingen en in zijne priesterlijke waardigheid hersteld te worden.

PRUISSEN.

BERLIJN, 4 januarij. Onder de bescheiden op provinciale landdagen, welke de *Pruiss. Allg. Zeit.* achtervolgens mededeelt, merkt men op die der provincien Westfalen en Posen. De eerste had gevraagd, dat de drukpers onthouden zou worden van de belemmeringen, haar door de wetten van den Duitschen Bond in den weg gelegd. De Koning heeft geantwoord, dat de drukpers te veel vrijheid geniet en dat hij zich bezig houdt met voorstellen aan den Duitschen Bond te doen, tot het aanbrengen van maatregelen van algemeenen aard om derzelven misbruiken tegen te gaan. De landdag vroeg, dat bij elke zitting zou aangeboden worden eene nauwkeurige opgave der ontvangsten en uitgaven over de twee laatste jaren, alsmede de begroeting der twee volgende. De Koning weigert te antwoorden op deze vraag, welke, zegt hij, de beweegde van den landdag te buiten gaat. Wat aangaat de vragen voor de openbaarheid der zittingen van den landdag, die uitbreiding van het kiesrecht, deze worden denoudig afgewezen. De landdag had eveneens gevraagd, dat de regering slechts Westfalen tot de hooge bekeeringen diervoor provincie hennemen zou. Deze vraag is verworpen geworden als zijnde derzelver vernedering onmogelijk en strekkende om een bevestiging te voeren, gevaarlijk voor de eenheid van den Staat.

Onder de verzoeken door den landdag van Posen aan den Koning aangeboden, was er een strekkende tot de invulling van den vertegenwoordigenden regering in Pruisen. De Koning antwoordt, dat deze vraag niet gegrond is op de bijzondere behoeven der provincie; en daar zij overigens slechts

de herhaling is der vraag, welke den 15 mei H. afgewezen werd, wordt er verder niet over gesproken.

Op de andere verzoeken van den landdag betrekkelijk de openbaarheid zijner zittingen, de afschaffing der censuur, de heroprigting van het kiesrecht, is door den Koning met elfde antwoord als boven vermeld. Overigens zijn de andere vraagstukken, in de zittingen te voorkomende, buiten van plaatselijk belang.

— De afstreding van den andersdenkenden predikant Rupp van Keppingsberg heeft tot onmiddellijk gevolg gehad de daarstelling eener afgescheidene gemeente, welke zich gehaast heeft een voorloopig predikantsambt op te rigten. Tevens heeft zij eene toelichtende verklaring afgelegd der beweegredenen harer scheuring, welke in deze woorden zamengevat is: «De geloofsbelijdenissen der protestantsche Kerk en hare hierarchische instelling beantwoorden niet meer aan hare begrippen, noch aan de behoeften van den tijd; daarom hebben wij besloten ons tot eene afzonderlijke kerkelijke gemeente te vormen, welke slechts de leer van Jesus zal behouden over het bestaan van God en des menschen en tot voornaam onderwerp van het leven zich de werkelijke en broederlijke liefde zal voorstellen. Tevens stelt zij zich voor de meest vrije ontwikkeling van den christelijken geest in eene presbyteriaansche, goed gevormde inrigting.» Terwijl deze bekendmaking aan het publiek gedaan werd, zond de nieuwe gemeente aan den Koning een venoog om hem van de dringende noodzakelijkheid van dien stap te overtuigen. Het doorzicht van het pruisisch ministerie had nog niet voorzien dat de schicht, welke het hoopte tegen de catholijke Kerk afgeworpen te zien door de scheuring van Ronge, weldra op zijne evangelische Kerk zou neervallen. Thans moet het inzien dat de nieuwe secte van Rupp, welke de tweede hoofdstad des rijks inneemt, gelijk is aan het rongeanisme; met dit onderscheid, dat de geloofsbelijdenis van Leipzig schipbreuk moest lijden tegen het beginsel van gezag in het leerstellige; door de catholijken aangekleefd, terwijl de theorie der Wetslands, Rupp en consorten niet anders dan zich wijd moeten uitbreiden op een grondgebied, dat door het protestantisme zoo wel voorbereid is en waarop alles aan het individueel oordeel wordt overgelaten.

ZWITSERLAND.

Eene zeer gewichtige staatkundige gebeurtenis heeft den toestand van het canton Waadt, hetwelk reeds met zoo veel moeite tegen de revolutionaire pogingen kempt, op nieuw ververgert. De heer Bluntschli, als voorzitter de zitting van den grooten raad van Bern openende, heeft eenen blik geworpen op den toestand van Zwitserland; hij heeft doen zien, wat er van het canton Waadt geworden was sedert het geweld eener revolutie ondergaan had en verzet zich met kracht tegen de strekking der overheerschende partij.

Deze taal van eenen hooger ambtenaar heeft in Waadt eene groote verhitting veroorzaakt. De dictator Druey heeft zich die verwijten aangetrokken en aan den grooten raad van Waadt een voorstel gedaan, strekkende om van het canton Zurich eene verklaring en des noods genoodigden te eischen. De beraadslagingen waren uiterst onstemmig. De heer Druey is zeer hevig aangevallen; maar daar hij over de meerderheid beschikt, heeft hij de aanneming van het volgend besluit gedreven:

» De groote raad van het canton Waadt werpt de beleedigende en lasterlijke bewoordingen, door den voorzitter van den grooten raad van het canton Zurich gesproken, met de meeste verontwaardiging van zich af.

Hij belast den staatsraad om dit verzet open te brengen aan de regering van het canton Zurich, tevens nadere verklaringen vragende en zoo deze ongenogzaam mochten bevonden worden, aan te dringen op eene billijke en spoedige goedkeuring.

Het spreekt van zelf dat de regering van Zurich geenszins geneigd schijnt, zich aan deze vorderingen te onderwerpen.

ENGLAND.

LONDEN, 5 januarij. De daerbladen zijn opgevuld met bijzonderheden over de bezending de adressen van de corporatie van Londen en Dublin, welke later dat te Windsor heeft plaats gehad.

De koningin op haren troon gezeten, prins Albert aan hare regter zijde hebbende, en naast haar op haren troon hare hofdames, de groot-officiere der kroon en de leden van het cabinet, heeft eene bezending der corporatie van Londen ontvangen, aan welker hoofd zich de lord-mayor bevond, vooruitgegaan door den zwaard- en stekdrager en omringd door al de beambten, aan den eersten overheidspersoon van Londen verbonden. Al degene die den stadelijken stoet nitusakten, droegen te costuum hanger bediening.

Toen de lord-mayor en de bezending door de onderkanselier bij de koningin binnengelaten waren, heeft de recorder het volgend adres voorgelezen:

» Allergenaadigste vorstin,

Wij getrouwe en verknochte onderdanen van U. de lord-mayor, de aldermen en de gemeenten der stad Londen, in eenen algemeenen raad vergaderd naderen uwen koninklijken persoon, om met alle eerbied aan Uwe Majesteit bloot te leggen, dat hoe magtig, hoe groot, hoe rijk deze natie of wezen moege, het grootste gedeelte Uwer Majesteit onderdanen in Ierland en een groot aantal hunner in Engeland, Schotland en het land van Wallis e dert lang gedwongen was, zich bijna uitsluitend met aardappelen te voeden; dat alle standen, maar vooral de armen, reeds lang geleden hebben en nu veel tijden door dit gevolg der nationale staatshuishoudkunde. Dat de ziekte, welke de aardappelen getroffen heeft, Uwer Majesteits onderdanen blootstelt aan hongersnood, dat hun lijden moet geschreeven worden aan eene wetgeving, welke dwaalbegrippen berust, en, door den inderlevensmiddelen te beletten en den handel te belemmeren, de armen in de armen van de welstand der Vorstendigheid. Bientoegevolge, smeken Uwe Majesteit nederig, om de middelen, die der uwe magt zijn, aan te wenden, teneinde de havens van dit koninkrijk geopend worden voor den vrijen invoer van voedingsmiddelen.

Na het adres aangenomen te hebben, antwoordde de koningin:

» De beweegredenen, welke u genoopt hebben dit adres aan te bieden, worden door mij na waarde geschat. De behoeften en het lijden van mijn volk vorderen ten allen tijde mijnne instendigste belangstelling, en ik betreur die in 1794 jaar voorgevallen mislukking van een levensmiddel, het welk tot gewoon voedsel van een groot deel mijner onderdanen verstrekt. Ik heb bevestigd dat het Parlement eendags opgeroepen zou worden en zal mij gepast achten mijnne bevestiging te oobekken aan elken maatregel welke de behoeften van het volk bevredigende maat zou kunnen aanduiden als geschikt om deze oogenblikkelijke behoefte te lenigen en het voortdurend welzijn aller standen mijner onderdanen te verzekeren.

Na dit antwoord zijn de lord-mayor, de oudalderman, alsmede de leden van den gemeenteraad die het voorsiel van het adres gedaan hadden, nederig de koningin onderstond had, dat de handte toegelaten, waarna de bezending vertrokken is. Dezelfde pligtpleging is gevolgd voor het adres van het adres der corporatie van Dublin, welke na die van Londen is binnengelaten, dit onderscheid echter dat de lord-mayor het adres heeft voorgelezen en hetzelve, op de lijf van den Koning nedergeleefd, aan de koningin overhandigd heeft. Het adres der Iersche

